

Společne tsunami na peryferiach miasta. Samoorganizacja w wielkomiejskich slumsach i co z niej wynika (Lima – Peru)

dr Karol Kurowski

Centrum Studiów Latynoamerykańskich

Uniwersytet Warszawski

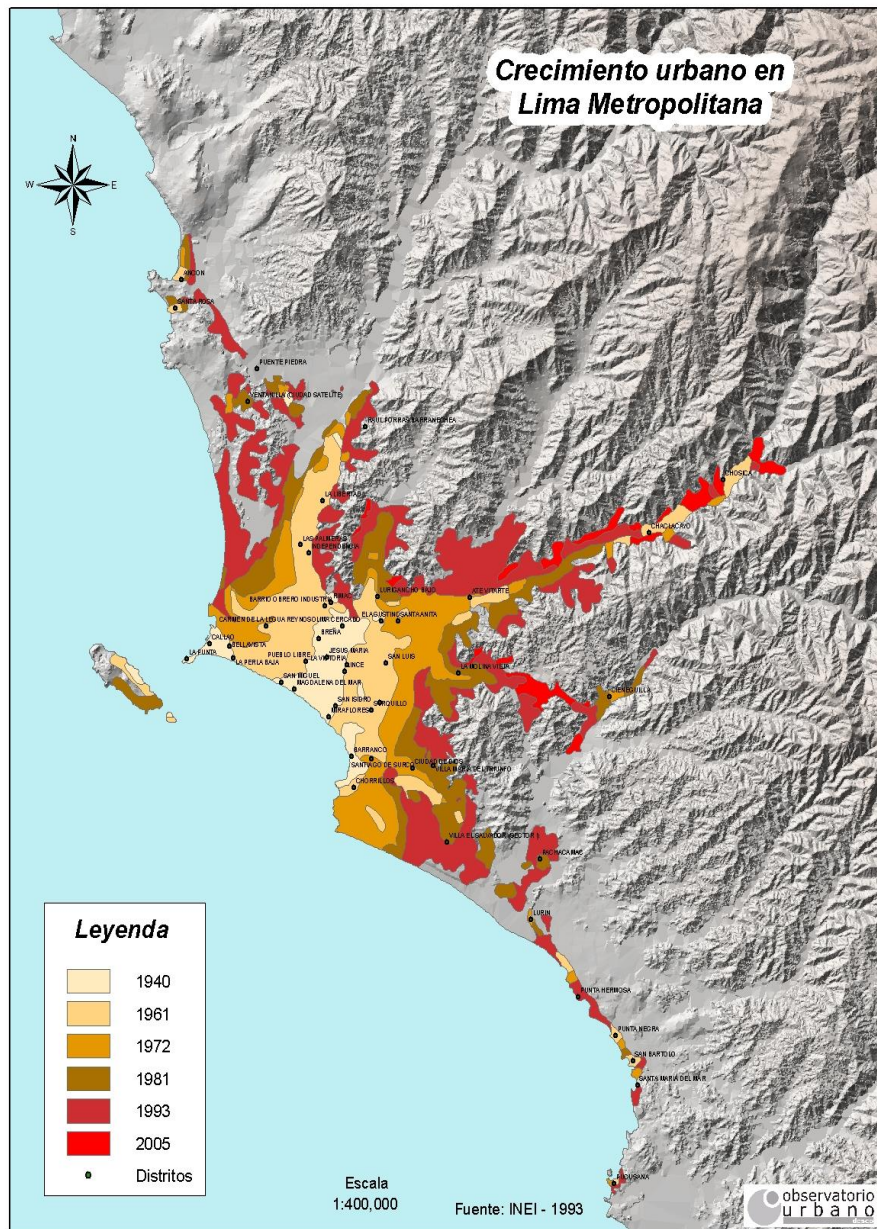
25/06/2013

Życie na peryferiach (to nie nowela)

- Problem światowy – ok. 1/3 światowej populacji miast żyje w slumsach (UN-Habitat)
- Bieda (slums – odpowiedź ludzi ubogich na deficyt mieszkań; projekt prywatny) i skojarzone z nią negatywne zjawiska społeczno-ekonomiczne
- Marginalizacja przestrzenna i jej konsekwencje (odległość od miejsc pracy, instytucji publicznych, centrów edukacyjnych, etc)
- Mało istotna obecność instytucji publicznych
- Marginalizacja społeczna – wykluczenie z konstruowania dyskursu; dyskryminacja; defaworyzacja (mniejsze możliwości wyboru); osłabienie obywatelskości; społeczne napiętnowanie i poddanie praktykom dyskryminującym (np. ze względu na miejsce zamieszkania lub pochodzenie); traktowanie jako Innego/Obcego
- Oprócz obiektywnych cech formalnych -> stereotypy: bierny, nie potrafiący sobie poradzić, małe uznanie dla sprawstwa (niewielki kapitał społeczny, atomizacja); patologie, zachowania anormatywne

Urbanizacja marginalna w Limie

- Od lat 40-ych XX w. wzmożone migracje wewnętrzne ze wsi (obszary andyjskie i Amazonia) do miast (model push-pull); w tym okresie migracje warunkowane przez rozwój ekonomiczny wybrzeża Peru; początek intensywnej urbanizacji marginalnej
- Druga fala: lata 80-e i 90-e -> kryzys ekonomiczny, terroryzm i konflikt wewnętrzny – działania komunistycznej partyzantki
- Lima: 1940 – 646 tys. mieszkańców, 1961 – 1,9 mln; 1972 – 3,3 mln; dziś ok. 9 mln (z Callao)
- 1939 – 14 osiedli marginalnych (slumsów); dziś ok. 3200-3600

- Segregación socio-espacial
- Marked differences and separation between „people's city” and modern Lima (architectural esthetics, organization of space, lifestyle and earning, leisure time, quality of neighborhood relations)

Jedno z osiedli marginalnych Limy - El Paraíso de Cajamarquilla

Fot: Autor

Fot: Autor

Fot: Autor

Fot: Autor

Czy slums się zmienia?
Czy jest formułą skończoną?
Jakie są mu właściwe logiki rozwoju?

Sprawstwo i samoorganizacja

- Branie sprawy we własne ręce i podejmowanie działań, których celem jest zapewnienie „postępu” – charakter nieformalny, nie inspirowany odgórnie, zaangażowanie w akt „miastotwórczy”
- Osiedla marginalne nie konserwują się w formie, w jakiej powstały, podlegają długotrwałemu procesowi konsolidacji architektonicznej i społecznej (może to doprowadzić do powstania relatywnie funkcjonalnych dzielnic)
- Powołanie samorządu niezależnego od administracji publicznej i praktykowanie demokracji bezpośredniej. Zarząd; zgromadzenie ogólne; koordynatorzy ulic/kwartalów
- Działania zmierzające do uzyskania osobowości prawnej od władz miasta (negocjacje z agendami państwa)
- Działania mające na celu realizację procesu formalizacji własności oraz instalacji podstawowej infrastruktury (prace wspólnotowe „ayni”, marsze)
- Samokontrola procesu zasiedlania (premiowanie i karanie)
- Organizacja procesu wytyczania układu ulicznego
- Finansowanie działań na rzecz wspólnoty (opłaty administracyjne, sytuacje nagłej konieczności, opłaty na rzecz instalacji infrastruktury, łapówki)
- Próby zapewnienia bezpieczeństwa i ładu publicznego (publiczny system informacji, *rondas*, elementy systemu normatywnego, lincze)
- Ale: wewnętrzne napięcia i konflikty, korupcja, etc

Na straży ładu społecznego: typowe ostrzeżenie straży obywatelskiej

Fot: Autor

Praca wspólnotowa

„Cicha rewolucja” - społeczne tsunami

- Nowy aktor podmiotowych działań (cholo) – pojawienie się w sferze publicznej (wizualnie i sprawczo);
- Praktyki sprawcze – samoorganizacja, nowi liderzy, ruchy społeczne, marsze, formułowanie postulatów
- Wytwarzanie i popularyzowanie własnego dyskursu
- Trwałe efekty działań: „wyjście z cienia” - rozsądzenie mało elastycznej struktury społecznej; społeczna modernizacja i „przyrost” demokracji;
- Cholificación – proces dekolonizacji struktur mentalnych; waloryzacja właściwych cholo elementów kulturowych i jego wizji świata; osłabienie rasowych i klasowych uprzedzeń (choć „cholear”, tj. traktowanie kogoś per cholo nie traci swego powabu); duma zamiast wstydu; dominacja zamiast uprzedzenia (konieczność uwzględnienia cholo w praktyce politycznej i społecznej)

Cholo Power: Przewartościowanie i re-konstrukcja tożsamości

Źródło: Internet

Dziękuję za uwagę

Kontakt:

kkurowski@poczta.uw.edu.pl

dr Karol Kurowski, CESLA UW